

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-485/18-E

Název	Střední odborné učiliště, Sedlčany, Petra Bezruče 364
Sídlo	Petra Bezruče 364, 264 80 Sedlčany
E-mail	reditel@sousedlcany.cz
IČ	14803844
Identifikátor	600007901
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Jiří Kolín
Zřizovatel	Středočeský kraj
Místo inspekční činnosti	Petra Bezruče 364, 264 80 Sedlčany
Termín inspekční činnosti	3. 4. 2018 – 5. 4. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, se zaměřením na neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky (dále „MZ“) ve školních letech 2015/2016 až 2017/2018 do data inspekční činnosti.

Charakteristika

Příspěvková organizace Střední odborné učiliště, Sedlčany, Petra Bezruče 364 (dále „škola“) vykonává činnost střední školy, domova mládeže a školní jídelny.

Škola poskytuje střední vzdělání s výučním listem v sedmi oborech vzdělání a střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou v oboru *64-41-L/51 Podnikání* - nástavbové studium v denní a dálkové formě (dále „maturitní obor“). Ke dni inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo celkem 209 žáků, z toho v maturitním oboru 69 (k 30. 9. 2017 vykázano 81 žáků ve dvou třídách denní formy a třech třídách dálkové formy). Žádní žáci maturitního oboru neměli speciální vzdělávací potřeby.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ve vedení školy nastaly od poslední inspekční činnosti personální změny (v roce 2016 nový ředitel a zástupce pro teoretické vzdělávání). Předložené koncepční záměry rozvoje školy jsou zaměřeny hlavně na vytváření podmínek pro vzdělávání, zlepšení výsledků vzdělávání je zmíněno pouze obecně. V systému řízení a kontroly byly zjištěny dílčí nedostatky. Rozdělení delegovaných kompetencí není plně adresné (např. nejednoznačná odpovědnost za řešení neomluvené absence žáků, neprůkaznost dodržování stanovených pravidel pro konání dodatečné klasifikace žáků). Na vysvědčení nebylo ve školním roce 2016/2017 hodnoceno chování u žáků denní formy nástavbového oboru vzdělání, nebyla řádně zveřejněna nabídka povinných a nepovinných zkoušek profilové části MZ.

Úspěšností žáků se zabývala podrobněji hlavně metodická komise všeobecně vzdělávacích předmětů, projednávána byla také na jednáních pedagogické rady. Přijatá opatření ke zvýšení úspěšnosti žáků při MZ vedení školy zaměřilo hlavně na zlepšení výsledků v matematice, přestože neúspěšnost žáků byla vyšší i v jazykovém vzdělávání. Při řízení vzdělávání ředitel úzce spolupracuje se zástupkyní pro teoretické vzdělávání, na kterou přenesl významnou část organizačních a kontrolních pravomocí (včetně hospitačních povinností). Hospitační činnost za účelem zlepšení výsledků MZ probíhala v letošním školním roce hlavně v matematice. Dále byla hospitována také výuka anglického jazyka a českého jazyka a literatury u učitelky, která nastoupila do školy nově. Výuka českého jazyka a literatury v další třídě a výuka německého jazyka i přes výše zmíněnou neúspěšnost žáků hodnoceny nebyly. Z rozhovorů s pedagogy i z materiálů vyplynulo, že závěry z hospitační činnosti jsou s učiteli řešeny individuálně a následně projednávány zobecněné na pedagogických radách, včetně doporučení a opatření pro další vzdělávací činnost. Ze záznamů z pedagogické rady, z jednání metodických orgánů (předmětových komisí) a z rozhovorů s pedagogy je zřejmé, že uvedené poradní orgány se problematikou MZ zabývají hlavně v organizační rovině. Sjednávání pedagogických přístupů, vyvozování systémových opatření (např. zobecňování zjištěných příležitostí pro zvýšení aktivity žáků, používání efektivnějších metod a forem práce) nebylo zjištěno.

Ve školním vzdělávacím programu maturitního oboru vzdělání v souvislosti s dlouhodobou neúspěšností žáků ve společné části MZ nedošlo ke změnám, hodinové dotace jazyků jsou posíleny vždy pouze minimálně jednou hodinou z disponibilních hodin.

Výuku předmětů společné části MZ zajišťuje pět odborně kvalifikovaných pedagogů. Učiteli s příslušnou předmětovou specializací je zajištěna plně výuka matematiky, přibližně z 69 % výuka cizích jazyků a z 34 % výuka českého jazyka a literatury. Pedagogové působí ve škole dlouhodobě, pouze jedna vyučující (český jazyk a literatura, anglický jazyk) je ve škole prvním rokem. Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) je plánovité, vychází z potřeb školy i zájmu jednotlivých učitelů. Poznatky z DVPP jsou sdíleny a vyhodnocovány v pedagogické radě. V případě učitelů předmětů společné části MZ bylo DVPP v uplynulých třech letech zaměřené na průběh a hodnocení maturitních zkoušek (hodnotitelé ústních zkoušek). V posledním roce se vyučující cíleně účastní i seminářů v oblasti didaktiky a metodiky výuky.

Pro výuku škola využívá běžné učební pomůcky např. kalkulačky, ukázky textů, typové úlohy z didaktických testů využitých v minulých zkušebních obdobích. Účelně byly využity záznamové archy pro nácvik písemné práce.

Spolupráce vedení školy s výchovnou poradkyní, školní metodičkou prevence, třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky v oblasti identifikace žáků ohrožených školní neúspěšností a přijímání individuálních opatření není dostatečně efektivní. Školní poradenské pracoviště neanalyzovalo příčiny neúspěchu žáků v průběhu vzdělávání ani při jeho ukončování MZ. Navrhované podpůrné aktivity (konzultační hodiny) nebyly žáky ve větší míře využity. Vysoký počet omluvených a neomluvených hodin ve výuce především v denní formě vzdělání je jednou z výrazných příčin neúspěšnosti žáků v průběhu vzdělávání a u MZ (v průměru cca 177 omluvených hodin na žáka za školní rok). Pracovníci školního poradenského pracoviště se systémově řešením vysoké absence žáků a záškoláctvím nezabývali, žádná koncepční opatření ke zlepšení nebyla přijata.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V českém jazyce a literatuře v maturitním ročníku byla věnována pozornost přípravě žáků na písemnou práci a ústní zkoušku společné části MZ. Důraz byl vhodně kladen na podstatné znaky a možnosti užití funkčních stylů, slohových postupů a útvarů. Při analýze ukázek z cvičných písemných žakovských prací učitelka usilovala o zapojení žáků do vyhledávání chyb, jejich analýzy, odůvodňování a nápravy. Aktivní však byli jen někteří žáci a jejich znalosti v této oblasti byly slabé. Příležitosti k rozvoji žakovských komunikačních kompetencí byly jen málo využity, učitelka se často spokojila s krátkými až jednoslovnými odpověďmi. Výklad správně zdůrazňoval literárněhistorický kontext literárních děl, probíhal však výrazně frontálně. Vyučující žákům předávala hotové poznatky, poznámky jim diktovala. Znalosti žáků o jednotlivých autorech nebyly cíleně využity, ačkoli šlo o díla, která byla zařazena v žakovských seznámech literárních děl k MZ. V prvním ročníku se vyučující snažila formou rozhovoru motivovat žáky k četbě, vhodně rozvíjela jejich kulturní povědomí odkazy na filmovou tvorbu. Aktivizovat se dařilo jen přibližně třetinu žáků. Další výuka byla založena na porovnání několika vhodně vybraných projevů. Žáci však při práci s textem měli krátký časový prostor pro četbu a nalezení podstatných odlišností, jejich činnost proto byla jen částečně efektivní. Závěr hodiny prováděla vyučující správně společně se žáky.

Ve výuce anglického jazyka a konverzace v anglickém jazyce zvolené metody a formy práce neodpovídaly úrovni znalostí žáků, chyběl individuální přístup a diferenciací výuky. Převažující frontální výuka a absence aktivizujících výukových metod nepřispívaly k rozvoji řečových dovedností žáků a jejich zapojení do procesu učení. Ve většině hodin se nedařilo udržet cizojazyčné prostředí, na straně učitelky i žáků převažovala komunikace v mateřském jazyce. I základní pokyny k vypracování úkolů učitelka většinou sdělovala v češtině. Také žáci v jednoduchých komunikačních situacích reagovali česky. Ve všech hodinách byla realizována poslechová cvičení s následným prověřením stupně porozumění, a to buď písemnou, nebo ústní formou. Nejslabším místem výuky byla velmi malá frekvence žakovských interaktivních činností, ve struktuře hodiny jim nebyl vytvořen dostatečný prostor pro realizování dialogů, při nichž by se učili přirozenému projevu a správné větne intonaci. Slovní zásoba nebyla procvičována ve vhodných komunikačních situacích, žáci s ní byli seznamováni překladovou metodou. Rozvoj kompetencí k učení (práce se slovníky, s autentickými materiály) nebyl ve výuce podporován. Procvičení, závěrečné shrnutí probraného učiva a hodnocení práce žáků nebylo prováděno, chyběla tak zpětná vazba vypovídající o pochopení učební látky a o úspěšnosti práce žáků.

Výuka matematiky byla vedena zkušenou učitelkou, která při výuce vhodně střídala frontální společnou práci žáků s jejich samostatnými výpočty. Žákům byl vždy poskytován dostatečný čas na volbu strategie dalšího postupu řešení, během kterého učitelka procházela třídou a individuálně poskytovala formativní zpětnou vazbu. V případě zjištění větších problémů řídila učitelka demonstrační výpočet příkladu na tabuli, při kterém poukazovala na obtížná nebo problematická místa, případně možné varianty řešení. Žáky vhodným způsobem podněcovala v další práci a poskytovala jim případně povzbuzení. Příležitosti k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení žáků vytvářela méně. Chyběla analýza důvodů, proč někteří žáci v těchto výpočtech selhali a nedošli ke správným výsledkům. Pro úspěšnější žáky měla připravenou alternativní práci, využívala jak dataprojektor, tak nakopírované úlohy. Žákyně, která se připravovala na MZ z tohoto předmětu, pracovala ve větší části hodiny individuálně a řešila vybrané úlohy z předchozích maturitních testů. Část žáků spoléhala na vypracování úloh učitelkou či spolužáky. Nedostatky se vyskytovaly i v matematických postupech na úrovni učiva základní školy (např. elementární výpočty s procenty, úpravy lineárních rovnic a zlomků, aplikace Pythagorovy věty).

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola uskutečňuje nastavbové studium v oboru vzdělání *64-41-L/51 Podnikání* dlouhodobě, zvláště v době jeho zavedení byl o tento obor značný zájem. V posledních letech poptávka po absolventech tohoto oboru vzdělání mezi zaměstnavateli poklesla. Mezi žáky tohoto oboru převažují absolventi školy ihned po získání výučního listu. Je zřejmá menší motivace žáků studium dokončit, což má vliv i na časté odchody žáků v průběhu studia (působí např. zvýšený zájem zaměstnavatelů o žáky s výučním listem) a nízkou úspěšnost ve společné části MZ. Ve školním roce 2016/2017 zahájilo vzdělávání v nastavbovém studiu v denní formě 48 žáků 1. a 2. ročníku, úspěšně ho ukončilo 34 žáků. Stejný trend je patrný v dálkové formě vzdělávání. Ve školním roce 2016/2017 zahájilo vzdělávání 53 žáků 1. až 3. ročníku, úspěšně ho ukončilo 40 žáků. Nejvyšší počet žáků, kteří z důvodů vysoké absence a nesplnění požadavků předčasně vzdělávání ukončí, je především v průběhu 1. ročníku. Uvedená zjištění dokládají, že systém průběžného hodnocení a přípravy na MZ není vhodně nastaven vzhledem k očekávaným výsledkům vzdělávání a neodráží reálné znalosti a dovednosti žáků.

Výsledky žáků ve společné části MZ jsou dlouhodobě neuspokojivé (např. v českém jazyce a literatuře jsou od roku 2013 horší, než je průměrná neúspěšnost žáků nastavbového studia za celou ČR, v roce 2016 byly horší ve všech předmětech). Z údajů o ukončování vzdělávání v roce 2017 vyplývá, že hrubá neúspěšnost (podíl žáků, kteří nekonali zkoušku nebo neuspěli v jarním ani podzimním termínu, z celkového počtu přihlášených žáků) dosáhla 57,1 %. V případě žáků dálkového studia, kde i po podzimním termínu uspěli pouze tři žáci z 12, činila hrubá neúspěšnost 75 %. Z podrobné analýzy výsledků vzdělávání žáků maturitního ročníku ve školním roce 2016/2017 vyplývají výrazně horší výsledky žáků u MZ proti jejich hodnocení v průběhu a na konci posledního ročníku vzdělávání. Maturitní ročník úspěšně ukončilo 28 žáků, z nich u MZ bylo po jarním a podzimním termínu úspěšných celkem pouze 12.

Škola průběžně sleduje výsledky vzdělávání na úrovni tříd i jednotlivců v rámci čtvrtletních jednání pedagogické rady. Žákům s riziky školního neúspěchu nabízí pedagogové doučování, ale např. z matematiky na konzultace žáci docházejí minimálně. Efektivita těchto aktivit je vzhledem k vysoké neúspěšnosti žáků u MZ nízká.

Přijímání uchazečů pro školní rok 2017/2018 proběhlo s využitím jednotné přijímací zkoušky (60 % vliv na pořadí uchazeče) a s přihlédnutím k prospěchu v předcházejícím

vzdělávání. Jiné ověřování vzdělávacích předpokladů (ve vztahu ke společné části MZ) neprobíhá. V minulých letech škola přijímala uchazeče pouze na základě prospěchu v předchozím vzdělávání. Spodní hranici úspěšnosti škola nestanovovala, přijati byli všichni uchazeči. Výsledky z přijímacího řízení v roce 2017/2018 dokládají slabé výsledky přijímaných žáků zejména v matematice. Benevolentně nastavená kritéria přijímacího řízení jsou významným faktorem ovlivňujícím negativně jak úspěšnost žáků v průběhu vzdělávání a vysoký počet žáků, kteří předčasně vzdělávání ukončují, tak při jeho ukončování MZ.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Klesá zájem o nástavbový obor vzdělání *64-41-L/51 Podnikání*, počty přijímaných žáků i jejich studijní předpoklady
- Podíl žáků nástavbového oboru vzdělání předčasně ukončujících studium je dlouhodobě vysoký

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Žáci nástavbového studia jsou dlouhodobě neúspěšní ve společné části MZ
- Výsledky MZ jsou výrazně horší než klasifikace žáků v posledním ročníku vzdělávání
- Prokazované znalosti a dovednosti žáků ve výuce předmětů společné části MZ neodpovídají očekávaným výstupům rámcového vzdělávacího programu
- Účinnost kontrolní činnosti vedení školy je nízká
- Žáci jsou při výuce zvláště jazykového vzdělávání málo účinně aktivizováni, nedůsledně jsou rozvíjeny jejich komunikační dovednosti, chybí výraznější diferenciací a funkční závěry hodin
- Část hodin předmětů společné části MZ není realizována učiteli s předmětovou specializací
- Poradenské služby jsou poskytovány žákům nástavbového oboru vzdělávání značně formálně
- Systém podpory neprospívajících žáků (včetně žáků s vysokou absencí) není dostatečně funkční
- Do roku 2016/2017 byli přijímáni všichni uchazeči bez ohledu na jejich studijní předpoklady

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zintenzivnit DVPP zaměřené na didaktiku a metodiku výuky předmětů společné části MZ, posílit jeho zaměření na oblast práce se žáky ohroženými školní neúspěšností
- Nastavit efektivní kontrolní systém zejména v oblasti průběhu a výsledků vzdělávání včetně vyhodnocování a přijímání opatření k jejich zlepšování
- Při přijímání uchazečů zohledňovat jejich studijní předpoklady (např. nastavit minimální požadovanou úspěšnost v přijímacím řízení)
- Zlepšit funkčnost systému podpory neprospívajících žáků, přijmout účinnější opatření ke snížení absence

- Uplatňovat systém pedagogicky zdůvodněného hodnocení výsledků vzdělávání a klasifikace žáků
- Zvýšit podíl výuky předmětů společné části MZ učiteli s příslušnou předmětovou specializací
- Zvážit podání žádosti o výmaz oboru vzdělání s maturitní zkouškou (64-41-L/51 *Podnikání*) z rejstříku škol a školských zařízení

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě o přijatých opatřeních písemně informovat Českou školní inspekci.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 28. 3. 2018
2. Zřizovací listina ze dne 6. 6. 2011, ve znění posledního Dodatku č. 7 ze dne 19. 9. 2016
3. Jmenování ředitele školy, čj. 016296/2016/KUSK, s účinností od 15. 2. 2016
4. Potvrzení ředitele školy na dobu neurčitou, čj. 077657/2016/KUSK, ze dne 25. 5. 2016
5. Aktuální školní vzdělávací program oboru vzdělání *64-41-L/51 Podnikání*
6. Školní řád, platný od 1. 9. 2017
7. Výroční zprávy o činnosti školy za školní rok 2015/2016 a 2016/2017
8. Zápisy z metodické komise všeobecně vzdělávacích předmětů, školní roky 2016/2017 a 2017/2018
9. Koncepce rozvoje 2017 - 2023 ze dne 1. 9. 2017
10. Celoroční plán práce ve školním roce 2016/2017 a 2017/2018
11. Hospitační záznamy, školní rok 2017/2018
12. Inspekční zpráva ze dne 10. 4. 2015, čj. ČŠIS-517/15-S
13. Webové stránky školy www.sousedlčany.cz
14. Školní matrika - aktuální stav
15. Rozvrh vyučovacích hodin, školní rok 2017/2018, obor vzdělání *64-41-L/51 Podnikání*
16. Přehledy prospěchu žáků včetně maturitních zkoušek, školní roky 2015/2016 a 2016/2017
17. Záznamy z pedagogické rady, školní roky 2016/2017, 2017/2018
18. Kritéria přijímacího řízení – školní roky 2015/2016 – 2017/2018; Údaje o přijímacím řízení ve školním roce 2016/2017 a 2017/2018 (výsledková listina z prvního kola); Výkazy o přihlášených a přijatých podle stavu k 31. 5. 2015, 2016 a 2017
19. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, plán DVPP pro školní rok 2017/2018
20. Třídní knihy, školní roky 2015/2016 až 2017/2018 (k termínu inspekce)

21. Portfolio školního poradenského pracoviště ve školních letech 2016/2017 a 2017/2018 k termínu inspekční činnosti
22. Program poradenských služeb ve škole platný od 1. 4. 2017
23. Minimální preventivní program 2016/2017, včetně evaluace
24. Krizový plán školy - primární prevence sociálně patologických jevů platný od 17. 6. 2017; Program předcházení školní neúspěšnosti platný od 3. 4. 2017
25. Zápis zjištění z inspekční činnosti, doklad ze dne 5. 4. 2018

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor

Mgr. Jaroslav Loučka, v. r.

Mgr. Eva Vachatová, školní inspektorka

Mgr. Eva Vachatová, v. r.

Ing. Pavel Čámský, školní inspektor

Ing. Pavel Čámský, v. r.

V Pardubicích dne 14. 5. 2018

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Jiří Kolín, ředitel školy

Ing. Jiří Kolín, v. r.

V Sedlčanech dne 30. 5. 2018